Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 20.5.2020, HE 74/2020 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eräiksi veronkantoon liittyviksi väliaikaisiksi säännöksiksi

Hallituksen esityksessä HE 74/2020 vp ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti veronkantolakia. Huojennettu maksujärjestely laajennettaisiin koskemaan alkuvuonna 2020 erääntyneitä jo suoritettuja arvonlisäveroja. Verohallinto maksaisi nämä maksujärjestelyyn otetut verot verovelvolliselle, joka suorittaisi ne maksuohjelman mukaisesti Verohallinnolle. Lisäksi huojennettua maksujärjestelyä ja maksunlykkäystä tarkistettaisiin siten, että veron palautuksia ei käytettäisi niiden kohteena olevan veron suoritukseksi. Veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia muutettaisiin siten, että maksujärjestelyn tai maksunlykkäyksen kohteena olevalle verolle laskettava viivästyskorko tai viivekorko alennettaisiin väliaikaisesti neljästä prosentista kolmeen prosenttiin. Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen toimiin, joilla helpotetaan koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilannetta.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Kiitämme pääministeri Marinin hallitusta tärkeän esityksen antamisesta. **Esitys jo maksettujen arvonlisäverojen takaisinlainaamisesta verovelvollisille huojennetun maksujärjestelyn puitteissa on erittäin tarpeellinen ja kannatettava**. Esitykseen sisältyvä ehdotus veronpalautusten maksamisesta verovelvolliselle ilman kuittausmenettelyä on myös hyvä ja perusteltu ehdotus.

Ehdotukset parantaisivat osaltaan koronapandemiatilanteen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten maksuvalmiutta ja toimintaedellytyksiä yhdessä muiden tukitoimien kanssa, kun monella yrityksellä liikevaihto on merkittävästi supistunut tai loppunut jopa kokonaan. Yritys, joka ei hyödy helpotetun maksujärjestelyn hakemisesta arvonlisäverolle myynnin pysähdyttyä, saisi jo tilittämänsä arvonlisäveron käyttöönsä, mikä vahvistaisi yrityksen käyttöpääoma ja tukisi osaltaan koronakriisistä selviytymistä.

Erityisesti pienten yritysten näkökulmasta käyttöpääoman vahvistaminen on vallitsevassa tilanteessa ensiarvoisen tärkeää.

Alennettu viivästyskorko ja viivekorko

Pidämme ehdotusta maksujärjestelyyn sovellettavan koron alentamisesta väliaikaisesti neljästä prosentista kolmeen prosenttiin oikeasuuntaisena ja tarpeellisena. On myös perusteltua, että alennettua viivästyskorkoa sovellettaisiin yhtenäisesti kaikkiin huojennettuihin maksujärjestelyihin. Kun kuitenkin otetaan huomioon koronapandemian aiheuttama ainutlaatuinen tilanne, jonka seurauksena yritykset ovat laajamittaisesti vakavissa talousvaikeuksissa, ja tavoite auttaa yrityksiä selviämään kriisitilanteen yli muutoin elinkelpoisten yritysten konkurssit välttäen, **esitämme, että mahdollisuutta alentaa maksujärjestelyyn tai veronlykkäykseen määräaikaisesti sovellettavaa korkoa edelleen ehdotetusta marginaaliselle tasolle ja jopa nollaan arvioitaisiin tarkoin.**

Viivästyskoron ja viivekoron alentaminen on tarkoitettu tilapäiseksi maksuhelpotukseksi maksuvaikeuksissa oleville yrityksille. Lähtökohta on perusteltu, ja ottaen huomioon, että kesäkuun arvonlisäverojen ja heinäkuun työnantajasuoritusten eräpäivä on elokuussa, huojennuksen voidaan arvioida kohdistuvan rajoitustoimien aikaiseen yritystoimintaan.

Esityksen mukaan ehdotettua kolmen prosentin suuruista viivästyskorkoa voidaan pitää näissä olosuhteissa kohtuullisena korkoseuraamuksena maksuvaikeuksissa olevalle yritykselle, kun otetaan huomioon, että maksujärjestelyn saaminen ei edellytä vakuuksia ja on helposti ja nopeasti toteutettavissa. Esityksen mukaan viivästyskoron laskeminen ehdotettua alemmaksi voisi johtaa siihen, että muutkin kuin tilapäisissä maksuvaikeuksissa olevat yritykset käyttäisivät maksujärjestelyä rahoituskeinona tarjolla olevien muiden rahoituskeinojen sijaan, mikä johtaisi huomattaviin verotuottomenetyksiin.

Asiassa tulisi ottaa huomioon, että Verohallinnolle maksettava viivästyskorko ei ole tuloverotuksessa vähennyskelpoinen meno. Kolmen prosentin viivästyskorko vastaa noin 3,75 prosentin vähennyskelpoista korkoa. Pankille maksettava lainan korko sitä vastoin on verotuksessa vähennyskelpoinen meno elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:ssä säädetyin rajoituksin. Esimerkiksi maaliskuussa 2020 myönnettyjen yrityslainojen keskikorko oli 1,47 prosenttia[1].

[1] https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/talletusten_ja_lainojen_korot_fi/

Korkotason edelleen alentamisen lisäksi pidämme tärkeänä, että Verohallinto käyttää täysimääräisesti voimassa olevan lainsäädännön mahdollisuuksia koron perimättä jättämiseen. Myös valiokunta on kiinnittänyt asiaan huomiota ja piti viivästyskoron väliaikaista alentamista koskevan esityksen (VaVM 4/2020 vp - HE 33/2020 vp) yhteydessä tärkeänä, että Verohallinto hyödyntää täysimääräisesti voimassa olevan veronkantolain 43 §:n 3 momentin säännöksen, jonka mukaan maksujärjestely on erittäin painavista kohtuussyistä mahdollista tehdä myös siten, että korkoa ei peritä. Näkökohta on edelleen ajankohtainen, ja sen tärkeys korostuu, mikäli lausuttavana olevalla esityksellä korkoa ei alenneta edelleen.

Veronkantolain 43 §:n 3 momentin mukaisella korottomalla maksujärjestelyllä voitaisiin kohdentaa apua suurimmissa vaikeuksissa oleville yrityksille. Esitämme lisäksi pohdittavaksi tarvetta säätää verokantolakiin määräaikainen tarkentava säännös, jolla selkeytettäisiin 43 §:ssä tarkoitetun korottoman maksujärjestelyn soveltamista koronapandemian aiheuttamissa vakavissa maksuvaikeuksissa.

Myös veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukainen mahdollisuus jättää viivästyskorko kokonaan perimättä maksamisen viivästyessä verovelvollisesta riippumattomasta syystä, pätevästä syystä tai muusta erityisestä syystä tulisi hyödyntää täysimääräisesti.

Koronlaskenta

Ehdotetun verokantolakiin väliaikaisesti lisättävän uuden 43 a §:n 5 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitetulle maksujärjestelyn kohteena olevalle verolle laskettaisiin viivästyskorkoa veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n 2 momentin ja 5 e §:n 1 momentin mukaisesti. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan korko laskettaisiin veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n 2 momentin mukaisesti veron laissa säädettyä viimeistä maksupäivää seuraavasta päivästä veron suorittamispäivään.

Esitystä tulisi koron laskenta-ajan osalta muuttaa. Korkoa ei tule laskea siltä ajalta kuin verovelvollisen maksama arvonlisävero on alkuvuonna ennen sen palauttamista verovelvolliselle ollut Verohallinnon hallussa ja käytössä.

Jos esimerkiksi kesäkuussa 2020 tehdään päätös huojennetusta maksujärjestelystä, joka koskee 12.1.2020 erääntyneen ja maksetun arvonlisäveron palauttamista, palautettavalle määrälle laskettaisiin korkoa usealta kuukaudelta, jolloin varat eivät ole olleet verovelvollisen hallussa. Viivästyskorolla on tarkoitus hyvittää suorituksen myöhästymistä, mutta edellä tarkoitetussa

tilanteessa hyvityksen peruste puuttuu arvonlisäveron tultua suoritetuksi oikea-aikaisesti. Nähdäksemme ehdotus on tältä osin myös esityksen tavoitteen vastainen, sillä tarkoituksena on lieventää yritysten maksuvaikeuksia.

Verokantolain 43 a §:n tarkoittamissa tapauksissa maksujärjestelyn kohteena olevalle arvonlisäverolle tulisi laskea korkoa suorituksen palautuksesta maksupäivään. **Esitämme, että veronlisäyksestä ja viivekorosta annettuun lakiin lisättäisiin vastaava väliaikainen säännös.**

Palautuksen maksaminen verovelvolliselle maksujärjestelyn yhteydessä

Veronkantolakiin ehdotetaan lisättäväksi väliaikaisesti uusi 25 a §, jossa säädettäisiin palautuksen maksamisesta jälkikäteen huojennetun maksujärjestelyn yhteydessä. Säännös liittyy 25 §:n 1 momenttiin ehdotettuihin muutoksiin, joilla estettäisiin palautusten käyttäminen huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvien velkojen suoritukseksi. Ehdotetun veronkantolain 25 a §:n tarkoituksena olisi ulottaa ehdotettua 25 §:n 1 momenttia vastaava mahdollisuus palautusten käyttämisen estämiseen koskemaan jo ennen säännöksen voimaantuloa tehtyjä palautusten käyttämisiä sellaisten verojen suoritukseksi, joista on pyydetty huojennettua maksujärjestelyä. Tämä tarkoittaisi sitä, että jo tehty palautusten käyttäminen verovelkojen suoritukseksi purettaisiin ja palautettava määrä maksettaisiin verovelvolliselle.

Säännöksen tavoite on hyvä ja kannatettava. Kiinnitämme kuitenkin huomiota seuraavaan.

Yksityiskohtaisten perustelujen (s. 21) mukaan verovelvollisella olisi mahdollisuus pyytää Verohallinnolta palautettavan määrän maksamista jo ennen pykälän voimaantuloa. Palautus voitaisiin kuitenkin maksaa vasta lain voimaantulon jälkeen. Verovelvollinen voisi pyytää palautettavan määrän maksamista väliaikaisen lain voimassaoloaikana 31.8.2020 asti. Palautettavan määrän maksamisen edellytyksenä olisi esityksen mukaan kuitenkin se, että verovelvollinen on *pyytänyt huojennettua maksujärjestelyä viimeistään pykälän voimaantuloa edeltäneenä päivänä*. Ennen pykälän voimaantuloa veron suoritukseksi käytettyä palautusta ei siten maksettaisi verovelvolliselle, jos tämä tekee huojennettua maksujärjestelyä koskevan pyynnön ensimmäistä kertaa vasta ehdotetun 25 a §:n tultua voimaan.

Kun kuitatun palautuksen maksamisen kannalta ratkaisevaa on huojennettua maksujärjestelyä koskevan pyynnön tekeminen ensi kertaa viimeistään lain voimaantuloa edeltävänä päivänä, joka ei ole tiedossa, on sattumanvaraista, mihin ajankohtaan määräpäivä osuu. Tilanne voi olla esimerkiksi se, että yrityksen puskuri on toistaiseksi riittänyt, mutta parhaillaan yrityksen

kyky suoriutua verovelvoitteistaan on koronatilanteen vuoksi uhkaavasti alentunut ja maksujärjestelyn tarve kesäkuun puolella on ilmeinen. Yrityksen näkökulmasta jo kuitatun palautettavan määrän maksaminen maksuvaikeuksissa olevalle yritykselle lienee yhtä tärkeää, onpa maksujärjestelyä koskeva pyyntö tehty kesäkuussa lain voimaantuloa edeltävänä päivänä tai sen tultua voimaan.

Esitämme, että ehdotusta tarkasteltaisiin tältä osin uudelleen. Pidämme ongelmallisena, että kertaalleen kuitatun palautuksen maksaminen edellyttäisi verovelvolliselta määrättyä toimintaa ennen lain voimaantuloa, kun lain voimaantulon ajankohta ei sitä säädettäessä ole tiedossa.

Lopuksi

Mikäli koronapandemiatilanteen kehittyminen ja kesto pitkittävät yritysten maksuvaikeuksia, määräaikaisen viivästyskoron muuttamista koskevan lain voimassaoloajan pidentämistä tulisi harkita hyvin matalalla kynnyksellä.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Laura Kurki
veroasiantuntija